

Kilpailu- ja
kuluttajavirasto

Ylen tehtävää ja rahoitusta arvioivan parlamentaarisen työryhmän kuuleminen 18.12.2024

KKV:n rooli

- KKV ei ole analysoinut mediamarkkinoita tai niiden kehitystä.
- KKV:lla ei ole perusteellista käsitystä Ylen nykyisestä asemasta ja suhteesta kaupallisiin toimijoihin eikä audiovisuaalisten mediapalvelujen markkinoiden tilanteesta yleisemmin.
- Ylen roolin mahdollinen uudistaminen ja vaihtoehtojen arviointi edellyttävät markkinan huolellista tarkastelua ja vaikutusten arviointia.

EU-sääntelyn sallima yleisradiotoiminta

- EU-sääntelyn nojalla yleisradioyhtiölle määriteltävän julkisen palvelun tehtävän sisältö voi olla laaja.
 - Julkisen palvelun velvoitteeseen voidaan sisällyttää laaja valikoima ohjelmia ja sisältöjä, ne voivat olla päällekkäisiä kaupallisen tarjonnan kanssa ja yleisradiotoiminnassa on perusteltua pyrkiä saavuttamaan laajoja yleisöjä.
- Yleisradiotoiminnalla on yleisesti myös tärkeä tehtävä uusien audiovisuaalisten palvelujen edistämisessä ja toiminnan kehittämisessä digitalisaation johdosta.
- Suomessa Yleisradiolla on ns. universalistinen tehtävä.

Yleisradiotoiminnan mahdolliset markkina-vaikutukset

- Yleisradion tehtävien yleispiirteinen rajaus ja universalistinen tehtävä mahdollistavat Ylelle yksityisten toimijoiden markkinoilla jo tarjoamien sisältöpalvelujen kanssa kilpailevien sisältöjen tuottamisen verorahoitteisena julkisena palveluna.
- Ylen laaja verorahoitteinen toiminta on omiaan lisäämään yksityisen elinkeinotoiminnan riskejä ja näin ollen heikentämään yksityisten toimijoiden investointi- ja innovointikannustimia.
- Ylen aktiivisilla toimilla uusien palvelujen ja sisältöjen kehittämisessä voi olla myös positiivisia vaikutuksia markkinan kehittymiselle ja se voi edistää uusien sisältöjen omaksumista yleisön keskuudessa ja siten parantaa yksityisten toimijoiden mahdollisuuksia kaupallistaa sisältöjä. Erityisesti uusilla ja kehittyvillä markkinoilla toiminnan vaikutuksia tulee kuitenkin arvioida huolellisesti.
- Ylen toiminnan ulottuvuuksia määriteltäessä tulisi huolellisesti arvioida missä tilanteissa Ylen toiminta ja sisällöt lisäävät median monimuotoisuutta ja vastaavat EU-säätelyn edellytysten mukaisesti yhteiskunnan demokraattisiin, sosiaalisiin ja kulttuurisiin tarpeisiin ja milloin ne uhkaavat heikentää median monimuotoisuutta vaikeuttamalla suhteettomasti kaupallisen median toimintaa.

Markkinavaikutusten oikeasuhtaisuuden huomioiminen

- Ylen palvelujen ja sisältöjen markkinavaikutusten tulisi olla oikeassa suhteessa niiden tuottamaan julkisen palvelun arvoon. Näin voidaan edistää monipuolista mediatarjontaa Suomessa, huomioiden sekä Ylen että kaupallisen median roolit.
 - Komissio on todennut, että on yleisen edun mukaista pyrkiä säilyttämään tasapainoisen julkisen ja yksityisen mediatarjonnan moniarvoisuus.
- Arvioitaessa Ylen toiminnan markkinavaikutuksia on syytä huomioida, että osa sisällöistä on lähempänä kaupallista tarjontaa kuin toiset.
 - On todennäköistä, että näillä kaupallisten kaltaisilla sisällöillä voi olla merkittävämpiä vaikutuksia kaupallisten sisältöjen kysyntään kuin Ylen selkeämmin ei-kaupallisilla sisällöillä.
 - Ylen palveluilla, jotka ovat sisällöltään samankaltaisia kaupallisten palvelujen kanssa, voidaan olettaa olevan vähemmän julkisen palvelun arvoa, jos kaupalliset toimijat jo tuottavat tai voisivat tuottaa korvaavia palveluja riittävästi.
 - Ylen universalistisesta tehtävästä huolimatta voi olla perusteltua tarkastella erityisesti, onko sen kaupallisten kaltaisten sisältöjen tuottama julkisen palvelun arvo oikeassa suhteessa niiden markkinavaikutuksiin.

Ylen tehtävän määrittely

- KKV on aiemmissa Yleisradiosta annettua lakia koskevissa lausunnoissaan kiinnittänyt huomiota Yleisradion julkisen palvelun tehtävän rajauksen epätasaisuuteen.
- Julkisen palvelun tehtävän tarkempi rajaaminen olisi omiaan ehkäisemään media-alan kilpailuneutraaliteettiongelmaa ja parantamaan yksityisten toimijoiden kannustimia investoida ja kehittää uusia palveluja.

KKV:n kilpailuneutraliteettivalvonta

- Valvonnan piirissä julkisyhteisöjen kilpailua vääristävä taloudellinen toiminta samoilla markkinoilla yksityisten kanssa.
 - Kattaa periaatteessa Ylen toiminnan siltä osin kuin kyse ei ole lakisääteisistä tehtävistä.
 - Nykyisellään rajanveto lakisääteisen, neutraliteettivalvonnan ulkopuolelle jäävän toiminnan ja yksityisen toiminnan kanssa samoilla markkinoilla olevan toiminnan välillä haastavaa julkisen palvelun velvoitteen laajan ja epätasällisen määritelmän vuoksi.
- Julkisten tehtävien tarkkarajaisempi määrittely parantaisi myös KKV:n edellytyksiä puuttua kilpailuneutraliteettivalvonnan keinoin Ylen toimintaan, jos se vääristäisi kilpailua.

KKV:n huomiot kuluttajanäkökulmasta

- Kuluttaja-asiamies ei ole toimivaltainen Ylen tarjoamien palveluiden osalta, sillä julkiset palvelut eivät kuulu kuluttajansuojalain piiriin.
- Tarkasteltaessa Ylen palvelujen tarjontaa kuluttajan näkökulmasta Ylen julkisen palvelun tehtävän olennainen osa on viestinnän moniäänisyyden ja sananvapauden turvaamisen ohella mahdollistaa käyttäjien tiedonsaanti ja ohjelmistojen ja sisältöjen saavutettavuus.
- Saatavilla tulee olla ymmärrettävässä muodossa olevaa tietoa, jolloin mahdollisuudet avoimeen yhteiskunnalliseen keskusteluun demokraattisessa ympäristössä ovat olemassa kaikille, myös heikoille ja haavoittuville ryhmille yhdenvertaisuuden saavuttamiseksi.
- Uusissa jakelutavoissa on kyse sellaisen monimuotoisuuden ja moniarvoisuuden toteutumisesta, joka voi edistää sananvapautta ja olla Yleä koskevien säännösten mukaista. Kuluttaja voi siten valita myös teknologian ja jakelutoimintaympäristön kehittyessä sisältöjä, jotka ovat maksuttomia ja joiden käyttämisestä syntyviä tietoja ei käytetä kaupallisiin tarkoituksiin.

Ylen valvonnan siirtäminen

- Ylen toiminta kuuluu KKV:n nykyisen valvonnan piiriin vain siltä osin kuin kyse ei ole Yle-lain mukaisista julkisen palvelun tehtävistä. Tämän valvontatoiminnan näkökulmasta ensisijaista olisi tehtävien säätäminen laissa niin tarkkarajaisesti, että KKV voi tarvittaessa valvoa.
- KKV ei ole perusteellisesti arvioinut hallintoneuvostolle perustuvan valvonnan toimivuutta. Virasto pitää kuitenkin mahdollisena, että julkisen palvelun tehtävän ja sen rajojen valvonta voi nykyisellään jäädä puutteelliseksi.
- KKV:n yleisen kilpailun ja markkinoiden valvontaroolin kannalta KKV ei katso olevansa soveltuva viranomaisen valvomaan Ylen toimintaa erityislainsäädännön nojalla.
 - Kilpailuvalvonnan osalta toiminnan luonne rajoittaa kilpailulain soveltamista, eikä kuluttajansuojalakiaan soveltu julkisiin palveluihin.
- Traficom on KKV:n näkemyksen mukaan luontevin valvontaviranomainen; Traficomilla on jo Ylen valvontaan liittyviä tehtäviä sekä Yleisradiolain että sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla. Traficomilla on jo valmiiksi myös valvontatehtäviä ja kokemusta audiovisuaalisista palveluista ja radiotoiminnasta laajemminkin sähköisen viestinnän palveluista annetun lain nojalla.

Kiitos

Alma Wahrmann
puh. 029 505 3037
etunimi.sukunimi@kkv.fi

Lintulahdenkuja 2, 00530 Helsinki

KKV Kilpailu- ja
kuluttajavirasto

